

**Комітет Верховної Ради України
з питань фінансів, податкової та митної політики**

Р І Ш Е Н Н Я

про проекти Законів України

**«Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо упорядкування структури акцизного податку»
(реєстр. № 3704 від 19.06.2020)**

**«Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо упорядкування структури акцизного податку»
(реєстр. № 3704-1 від 03.07.2020)**

**«Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо надання учасникам антитерористичної операції та заходів із забезпечення національної безпеки і оборони України розстрочки зі сплати податку на додану вартість та акцизного податку при ввезенні на митну територію України в митному режимі імпорту транспортних засобів особистого користування»
(реєстр. № 3093 від 20.02.2020)**

**«Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо спрощення умов ввезення на митну територію України транспортних засобів та приведення умов оподаткування до загального режиму акцизних зборів Європейського Союзу»
(реєстр. №2342 від 29.10.2019)**

**про внесення змін до Митного кодексу України щодо тимчасового зупинення застосування штрафних санкцій за порушення порядку ввезення транспортних засобів на митну територію України
(реєстр. № 2345 від 30.10.2019)**

**про внесення змін до Митного кодексу України щодо відтермінування застосування штрафних санкцій за порушення порядку ввезення транспортних засобів на митну територію України
(реєстр. № 2632 від 19.12.2019)**

**про внесення змін до Митного кодексу України щодо відповідальності за перевищення строку тимчасового ввезення на митну територію України транспортних засобів особистого користування
(реєстр. № 3539 від 26.05.2020)**

**про внесення змін до розділу XXI «Прикінцеві та перехідні
положення» Митного кодексу України щодо ввезення транспортних засобів
на митну територію України
(реєстр. № 3706 від 19.06.2020)**

Комітет Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики на своєму засіданні 9 листопада 2020 р. (протокол засідання № 50) розглянув проекти Закону:

«Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо упорядкування структури акцизного податку» (реєстр. № 3704 від 19.06.2020), «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо упорядкування структури акцизного податку» (реєстр. № 3704-1 від 03.07.2020), «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо надання учасникам антитерористичної операції та заходів із забезпечення національної безпеки і оборони України розстрочки зі сплати податку на додану вартість та акцизного податку при ввезенні на митну територію України в митному режимі імпорту транспортних засобів особистого користування» (реєстр. № 3093 від 20.02.2020) та «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо спрощення умов ввезення на митну територію України транспортних засобів та приведення умов оподаткування до загального режиму акцизних зборів Європейського Союзу» (реєстр. №2342 від 29.10.2019);

«Про внесення змін до Митного кодексу України щодо тимчасового зупинення застосування штрафних санкцій за порушення порядку ввезення транспортних засобів на митну територію України (реєстр. № 2345 від 30.10.2019), поданий народним депутатом України Ковальовим О.І., «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо відтермінування застосування штрафних санкцій за порушення порядку ввезення транспортних засобів на митну територію України (реєстр. №2632 від 19.12.2019), поданий народним депутатом України Штепою С.С., «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо відповідальності за перевищення строку тимчасового ввезення на митну територію України транспортних засобів особистого користування (реєстр. №3539 від 26.05.2020), поданий народним депутатом України Брагарем Є.В., «Про внесення змін до розділу XXI «Прикінцеві та перехідні положення» Митного кодексу України щодо ввезення транспортних засобів на митну територію України (реєстр. № 3706 від 19.06.2020), поданий народними депутатами України Богданцем А.В. та іншими (всього 42 н.д.).

I. Щодо законопроектів, які вносять зміни до Податкового кодексу України (реєстр. №№ 3704, 3704-1, № 3093, №2342).

1. До законопроекту (реєстр.№3704):

Метою законопроекту, як зазначається у пояснювальній записці до нього, є наближення податкового законодавства України до *acquis* ЄС, зокрема Директиви Ради ЄС № 2008/118/ЄС, встановлення сприятливих умов для ввезення у 2020 році на митну територію України транспортних засобів особами з інвалідністю,

учасниками ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, учасниками бойових дій та інвалідами війни з числа учасників антитерористичної операції та заходів із забезпечення національної безпеки і оборони України; створення правових передумов для розмитнення автомобілів на іноземній реєстрації, раніше ввезених на митну територію України, спрощення митних процедур їх оформлення та реєстрації в Україні; оновлення наявного парку автотранспортних засобів українських перевізників; збільшення доходів місцевих бюджетів за рахунок перегляду об'єктів оподаткування транспортним податком та врахування специфіки окремих транспортних засобів при застосуванні до них чинних екологічних стандартів.

У законопроекті, зокрема, передбачається:

- виключити з переліку підакцизних товарів (із скасуванням відповідних ставок акцизного податку) автомобілі легкові, кузови до них, причепа та напівпричепа, мотоцикли, транспортні засоби, призначені для перевезення 10 осіб і більше;

- виключити надходження від акцизного податку із джерел формування Державного дорожнього фонду;

- звільнити з 1 січня 2021 року від сплати податку на додану вартість операції з ввезення на митну територію України у митному режимі імпорту транспортних засобів особистого користування, що класифікуються за товарними позиціями 8702 (автобуси), 8703 (легкові автомобілі), 8704 (вантажні автомобілі загальною масою до 3,5 тони) та причепів до них (товарна позиція 8716) згідно з УКТ ЗЕД, у кількості не більше однієї одиниці на кожен товарну позицію учасниками бойових дій;

- звільнити до 31 грудня 2020 року (включно) від сплати акцизного податку операції з ввезення на митну територію України у митному режимі імпорту транспортних засобів особистого користування, що класифікуються за товарними позиціями 8702 (автобуси), 8703 (легкові автомобілі), 8704 (вантажні автомобілі загальною масою до 3,5 тони) та причепів до них (товарна позиція 8716) згідно з УКТ ЗЕД, у кількості не більше однієї одиниці на кожен товарну позицію учасниками бойових дій;

- віднести до переліку об'єктів оподаткування транспортним податком мотоцикли, а також водні види транспорту (zareєстровані у Державному судновому реєстрі України або Судновій книзі України яхти, судна та катери моторні);

- виключити з об'єктів оподаткування транспортним податком транспортні засоби спеціального та спеціалізованого призначення, транспортні засоби, що входять до складу Збройних Сил України, інших, утворених відповідно до законів України, військових формувань та правоохоронних органів, підрозділів цивільного захисту населення, транспортні засоби об'єктів соціальної та спортивної сфер, а також водний транспорт комерційного призначення;

встановити ставку оподаткування цим податком з розрахунку на календарний рік на рівні 6 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) періоду (як приклад, станом на 2020 рік це 28,3 тис. грн.) замість чинної на сьогодні ставки у розмірі 25 тис. гривень. При цьому, повна ставка буде сплачуватися за транспортні засоби за роком виготовлення не старіше 5 років, а за роками виготовлення транспортних засобів від 8 до 5 років до повної ставки

встановлюється понижуючий коефіцієнт 0,5 (тобто, як приклад, на 2020 рік – 14,15 тис. грн.);

для легкових автомобілів, що були у використанні, які ввезені на митну територію України, оформлені для вільного обігу і зареєстровані в Україні, та які не відповідають екологічному стандарту «ЄВРО-4», пропонується встановити обов'язок проведення технічного огляду протягом 3 місяців з дня їх державної реєстрації та у подальшому 1 раз у 2 роки тощо.

Відповідні зміни пропонуються до Податкового кодексу України, а також до законів України «Про дорожній рух», «Про джерела фінансування дорожнього господарства», «Про деякі питання ввезення на митну територію України та проведення першої державної реєстрації транспортних засобів», «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні».

2. До законопроекту (реєстр.№3704-1):

Метою законопроекту, як зазначається у пояснювальній записці до нього, є заміна діючої системи оподаткування акцизним податком легкових транспортних засобів, ліквідацію дисбалансу у встановлених формулою розрахунку акцизного податку в залежності від об'єму циліндрів двигуна транспортних засобів та їх віку, стимулювання до придбання більш нових транспортних засобів та створення умов для розмитнення раніше ввезених на митну територію України автомобілів з іноземною реєстрацією, а також унеможливить виконання будь-яких маніпуляцій та зловживань при розмитненні транспортних засобів.

У законопроекті передбачається встановити єдині ставки акцизного податку на рівні 0,1 євро та ввізного мита на рівні 0,75 євро за 1 куб. см об'єму циліндрів двигуна для моторних транспортних засобів, призначених для перевезення людей, що відповідають товарній позиції 8703 згідно з УКТ ЗЕД.

Відповідні зміни пропонуються до Податкового кодексу України, а також до Митного тарифу України, встановленого Законом України «Про Митний тариф України» від 04.06.2020 № 674-ІХ.

Відповідно до умов вступу України до СОТ ввізне мито на автомобілі встановлене, в середньому, на рівні 10% від митної вартості автомобіля і не може бути підвищеними в односторонньому порядку.

У разі запровадження ставки ввізного мита на рівні 0,75 євро за 1 куб. см об'єму циліндрів двигуна виникає ситуація, за якої ввізне мито може перевищувати рівень, погоджений із СОТ, що має результатом порушення міжнародних зобов'язань, в іншому випадку, призведе до різкого зниження надходжень до державного бюджету.

З аналогічних міркувань, законодавча ініціатива також не узгоджується з Угодою про Асоціацію між Україною та ЄС в частині застосування ввізних мит на автомобілі.

3. До законопроекту (реєстр.№3093):

Метою законопроекту, як зазначається у пояснювальній записці до нього, є надання додаткового фінансового інструменту для розмитнення транспортних засобів окремими категоріями громадян, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України.

Законопроектом, зокрема, пропонується тимчасово, до 1 січня 2025 року, один раз на 5 років надати учасникам антитерористичної операції та заходів із забезпечення національної безпеки і оборони України за їх заявою розстрочення сплати ПДВ та акцизного податку на термін не більше 36 календарних місяців (без нарахування процентів, пені та штрафів) при ввезенні на митну територію України у митному режимі імпорту транспортних засобів особистого користування, що класифікуються за товарними позиціями 8702 (автобуси), 8703 (легкові автомобілі), 8704 (вантажні автомобілі загальною масою до 3,5 тонни), 8711 (мотоцикли) згідно з УКТ ЗЕД, та причепів до них, у кількості не більше однієї одиниці на кожну товарну позицію.

На даний час розстрочення сплати ПДВ при ввезенні на митну територію України товарів застосовується тільки для суб'єктів господарювання, які здійснюють постійне обов'язкове звітування контролюючим органам, і тому такі операції не потребують додаткового адміністрування. Запровадження розстрочення сплати ПДВ та акцизного податку при ввезенні транспортних засобів для фізичних осіб не зареєстрованих платниками ПДВ, призведе до ускладнення (унеможливить) адміністрування цих податків.

Законопроектом пропонується надати можливість забезпечення сплати митних платежів шляхом застави транспортних засобів. При цьому, статтю 306 Митного кодексу України визначено виключний перелік способів забезпечення сплати митних платежів:

- фінансові гарантії;
- гарантування на умовах Митної конвенції про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенції МДП) 1975 року;
- гарантування на умовах Конвенції про тимчасове ввезення (Стамбул, 1990 рік) із застосуванням книжки (карнету) А.Т.А.

Можливості забезпечення сплати митних платежів шляхом застави транспортних засобів Митним кодексом України не передбачено. Крім того, Митним кодексом України не надано право Кабінету Міністрів України встановлювати додаткові способи забезпечення сплати митних платежів.

4. До законопроекту (реєстр.№2342):

Метою законопроекту, як зазначається у пояснювальній записці до нього, є створення передумов для комплексного врегулювання питання розмитнення автомобілів з іноземною реєстрацією в Україні, дотримання митних правил при переміщенні транспортних засобів у митних режимах тимчасового ввезення і транзиту, а також врахування інтересів усіх верств населення при вирішенні вказаного питання.

Законопроектом, зокрема, пропонується:

- виключити з переліку підакцизних товарів (із скасуванням відповідних ставок акцизного податку) автомобілі легкові, кузови до них, причепа та напівпричепа, мотоцикли, транспортні засоби, призначені для перевезення 10 осіб і більше, транспортні засоби для перевезення вантажів;
- встановити, що не є об'єктом оподаткування операції з переобладнання ввезеного на митну територію України транспортного засобу у підакцизний

легковий автомобіль та, відповідно, особа - власник ввезеного на митну територію України вантажного транспортного засобу, що переобладнується у легковий автомобіль, не є платником акцизного податку.

- встановити тимчасово, протягом 180 календарних днів з дати набрання чинності відповідної законодавчої ініціативи, не застосовувати коефіцієнт віку при визначенні ставки акцизного податку транспортного засобу, що був ввезений на митну територію України до дня набрання чинності зазначеної законодавчої ініціативи.

- не застосовувати екологічні вимоги «ЄВРО» для транспортних засобів, як вироблених в Україні, так і ввезених на митну територію України, для митного оформлення з метою вільного обігу та першої державної реєстрації в Україні для: автомобілів швидкої медичної допомоги, транспортних засобів спеціального призначення - пересувних медичних клінік, пожежних автомобілів, якщо замовником (отримувачем) такої продукції є держава; транспортних засобів, що використовувалися понад 30 років, або належать до предметів колекціонування або антикваріату.

Комітет з питань запобігання і протидії корупції – висновки очікуються.

Комітет з питань з питань інтеграції України з Європейським Союзом у своїх висновках зазначив:

до законопроекту (**реєстр. №2342**) – положення проекту не стосуються міжнародно-правових зобов'язань України в сфері європейської інтеграції та регулюються на рівні національного законодавства країн-членів Європейського Союзу, а акти *acquis* ЄС, на які автори посилаються у пояснювальній записці, не мають відношення до предмету регулювання законопроекту. До законопроектів (**реєстр. №№3704, 3704-1, 3093**) – висновки очікуються;

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету у своїх висновках зазначив:

до законопроекту (**реєстр. №3093**) - матиме вплив на показники бюджету (призведе до зменшення доходів державного бюджету від податку на додану вартість та акцизного податку у середньостроковій перспективі, а також може потребувати додаткових видатків державного бюджету на функціонування відповідних контролюючих органів залежно від вжиття заходів щодо економного і ефективного використання бюджетних коштів, передбачених на функціонування цих органів);

до законопроекту (**реєстр. №2342**) - матиме вплив на показники бюджету (призведе до зменшення доходів державного бюджету від акцизного податку та зменшення надходжень і витрат державного дорожнього фонду).

до законопроектів (**реєстр. №№3704, 3704-1**) – висновки очікуються.

Головне науково-експертне управління Верховної Ради України – у своїх висновках (додаються):

до законопроекту (реєстр. №3704) – висловило ряд суттєвих зауважень та запропонувало отримати висновок Уряду;

до законопроекту (реєстр. №3704-1) – висловило зауваження та запропонувало отримати висновок Уряду;

до законопроектів (реєстр. №3093, 2342) – висновки очікуються.

Кабінет Міністрів України у своїх висновках (додаються):

до законопроекту (реєстр. №3704) – **не підтримує**, оскільки положення проекту не узгоджуються з основним принципом ПДВ – нейтральність для впливу на конкурентне середовище, матимуть негативний вплив на навколишнє природне середовище та безпеку дорожнього руху та призведуть до втрат державного бюджету з податку на додадну вартість та акцизного податку;

до законопроекту (реєстр. №3704-1) – **не підтримує**, оскільки положення проекту призведуть до недофінансування державного дорожнього фонду, збільшить негативний вплив на навколишнє природне середовище та безпеку дорожнього руху;

Міністерство фінансів України – за оперативними даними, **не підтримує** запропоновані зміни, оскільки, за експертною оцінкою, у разі збереження тенденції 2019 щодо ввезення на митну територію України транспортних засобів, прийняття законопроекту призведе до зменшення надходжень до державного бюджету в сумі близько **6,6 млрд грн в розрахунку на рік** (акцизного податку – 6,2 млрд грн та ввізного мита – 0,4 млрд грн).

Мінекономіки – **не підтримує** законопроект.

до законопроекту (реєстр. №3093) – висновок очікується;

Міністерство фінансів України – надання преференційного режиму оподаткування при імпортуванні товарів на митну територію України може призвести не тільки до недонадходження податку на додану вартість та акцизного податку до державного бюджету, а також до вишукування додаткових джерел фінансування для здійснення контролю за використанням ввезених товарів за призначенням.

Мінекономіки - відповідно до діючих норм акцизний податок на новий легковий автомобіль з двигуном внутрішнього згорання з іскровим запалюванням та кривошипно-шатунним механізмом з об'ємом циліндрів 2000 куб. сантиметрів складає $50 \cdot 2000 / 1000 = 100$ євро. При цьому, відповідно до норм Податкового

кодексу України (далі – Кодекс), що діяли до набрання чинності Законом, сума акцизного податку на такий автомобіль складала $0,267 \cdot 2000 = 534$ євро.

Таким чином, на сьогодні діють цілком сприятливі умови оподаткування акцизним податком при виробництві в Україні та ввезенні на митну територію України транспортних засобів.

Також, на даний час розстрочення сплати податків застосовується тільки для суб'єктів господарювання, які здійснюють постійне обов'язкове звітування контролюючим органам, і тому такі операції не потребують додаткового адміністрування, разом з цим запровадження розстрочення сплати ПДВ та акцизного податку при ввезенні транспортних засобів для фізичних осіб – учасників ООС призведе до ускладнення адміністрування податків.

Міністерство у справах ветеранів, тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб – поділяє важливість законодавчого врегулювання додаткового фінансового інструменту для розмитнення транспортних засобів окремими категоріями громадян, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України. Але реалізація законопроекту може призвести до впливу на показники бюджету в частині зменшення надходжень до загального фонду як державного, так і місцевих бюджетів. Крім того, додаткового посилення соціального захисту потребують більш вразливі категорії громадян, як особи з інвалідністю внаслідок війни, члени сімей загиблих чи померлих учасників АТО.

до законопроекту (реєстр. №2342) – висновок очікується.

Міністерство фінансів України – не підтримує, оскільки за даними Державної казначейської служби України, за перше півріччя 2020 року надходження акцизного податку з транспортних засобів та кузовів до них до державного бюджету становили 4 млрд грн (3,9 млрд грн акцизного податку з транспортних засобів та 0,1 млрд грн акцизного податку з кузовів для моторних транспортних засобів).

Мінекономіки – не підтримує, оскільки положення проекту призведуть до недофінансування державного дорожнього фонду.

II. Щодо законопроектів, які вносять зміни до Митного кодексу України.

Метою законопроектів, як слідує з Пояснювальних записок до них, є комплексне вирішення питання щодо митного оформлення транспортних засобів з іноземною реєстрацією, поміщених у митні режими тимчасового ввезення або транзиту, що знаходяться на митній території України у цих митних режимах з перевищенням термінів, встановлених Митним кодексом України.

Законопроектами пропонується:

за реєстр. № 2345 - тимчасово зупинити застосування штрафних санкцій за порушення при переміщенні транспортних засобів у митних режимах тимчасового

ввезення і транзиту на території України на строк 180 днів з дня набрання чинності цим Законом.

за реєстр. № 2632 - тимчасово відновити дію пунктів 9² та 9³ Розділу XXI «Прикінцеві та перехідні положення» Митного кодексу України та тимчасово звільнити осіб, відповідальних за дотримання умов (вимог) митних режимів тимчасового ввезення або транзиту щодо транспортних засобів особистого користування, що класифікуються за кодом товарної позиції 8703 згідно з УКТ ЗЕД, ввезених на митну територію України, від адміністративної відповідальності, передбаченої: частиною четвертою статті 469 Митного кодексу України; частинами п'ятою та шостою статті 470 Митного кодексу України; частинами п'ятою та шостою статті 481 Митного кодексу України; частинами шостою і сьомою (в частині керування транспортним засобом, не зареєстрованим або не перереєстрованим в Україні в установленому порядку) та частинами восьмою і дев'ятою (в частині керування транспортним засобом, щодо якого порушено обмеження, встановлені Митним кодексом України) статті 121 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

за реєстр. № 3539 - тимчасово, протягом 180 календарних днів з дня набрання чинності цим Законом, не застосовувати відповідальність за перевищення строку тимчасового ввезення транспортних засобів особистого користування та транспортних засобів комерційного призначення на митну територію України більше ніж на тридцять діб, а так само втрату цих транспортних засобів, у тому числі їх розкомплектування, що визначена частиною шостою статті 481 Митного кодексу України, та за перевищення встановленого статтею 95 цього Кодексу строку доставки транспортних засобів особистого користування та транспортних засобів комерційного призначення більше ніж на тридцять діб, а так само втрату цих транспортних засобів, у тому числі їх розкомплектування, що визначена частиною шостою статті 470 цього Кодексу.

за реєстр. № 3706:

- доповнити розділ XXI «Прикінцеві та перехідні положення» Митного кодексу України новими пунктами 9⁷ та 9⁸ та встановити, що тимчасово, протягом 180 календарних днів з дня набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо упорядкування структури акцизного податку», митне оформлення транспортних засобів для їх випуску у вільний обіг на митній території України, що класифікуються за товарними позиціями 8703 (легкові автомобілі), 8704 (вантажні автомобілі загальною масою до 3,5 тони), ввезені на митну територію України до 1 травня 2020 року і перебувають у митних режимах тимчасового ввезення або транзиту, здійснюється з виконанням митних формальностей відповідно до тимчасового порядку, затвердженого Кабінетом Міністрів України;

- до набрання чинності таким тимчасовим порядком, митне оформлення цих транспортних засобів для їх випуску у вільний обіг на митній території України здійснюється в порядку, передбаченому законодавством, тобто з вивезенням транспортних засобів за межі митної території України та повторним їх ввезенням на митну територію України з метою митного оформлення для вільного обігу;

- тимчасово не застосовувати штрафні санкції за порушення при переміщенні транспортних засобів у митних режимах тимчасового ввезення і транзиту на території України на строк 180 календарних днів з дня набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо упорядкування структури акцизного податку» (*відповідні законопроекти зареєстровані у Верховній Раді України за реєстр. №№ 3704, 3704-1*) за умови здійснення митного оформлення транспортного засобу зі сплатою належних митних платежів та добровільної сплати до державного бюджету фізичною особою, яка є власником такого транспортного засобу або уповноважена розпоряджатися ним та декларує такий транспортний засіб для вільного обігу на митній території України, коштів у сумі, що дорівнює розміру п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (8500 грн.).

Як зазначається у пояснювальних записках до законопроектів, такі новели сприятимуть комплексному врегулюванню питань доступності для громадян транспортних засобів та легалізації раніше ввезених на митну територію України автомобілів з іноземною реєстрацією.

Опрацювавши законопроекти, народні депутати – члени Комітету підтримали спрямованість законопроектів та зазначили, що цілком поділяють прагнення суспільства у створенні ефективних механізмів у чинному законодавстві у сфері митного оформлення транспортних засобів.

Під час обговорення законопроектів народними депутатами-членами Комітету було зазначено, що положення зазначених законопроектів регулюють одні і ті ж питання, але з різними підходами в частині врегулювання відповідальності за порушення строків та умов (вимог) митних режимів, в які поміщені такі транспортні засоби.

Так, законопроект за **реєстр. № 2345** є системно пов'язаним із законопроектом за реєстр. № 2342, а отже будь-які юридично значущі дії, направлені на його реалізацію, можуть вчинятися лише у випадку набрання чинності законопроектом за реєстр. № 2342.

Законопроект містить суперечливі положення.

Так, в абзаці першому пункту 9⁵ та пункті 2 Прикінцевих та перехідних положень мова йде про транспортні засоби, що класифікуються за кодами товарної позиції 8702, 8703 та 8704 згідно з УКТ ЗЕД.

Разом з цим, в абзаці другому цього пункту йде мова про транспортні засоби особистого користування.

У зв'язку з цим, необхідно зазначити, що відповідно до пункту 60 статті 4 Митного кодексу України, до транспортних засобів особистого користування належать наземні транспортні засоби товарних позицій 8702, 8703, 8704 (загальною масою до 3,5 тонни), 8711 згідно з УКТ ЗЕД та причепи до них товарної позиції 8716 згідно з УКТ ЗЕД, плавучі засоби та повітряні судна, що зареєстровані на території відповідної країни, перебувають у власності або тимчасовому користуванні відповідного громадянина та ввозяться або вивозяться цим громадянином.

При цьому, у 2018 році Законом № 2612-VIII надавалося звільнення лише відносно ТЗ, що класифікуються за кодом товарної позиції 8703 згідно з УКТ ЗЕД.

Автором законопроекту не обґрунтовано поширення його норм на транспортні засоби інших товарних позицій.

Також, недопустимим є звільнення від адміністративної відповідальності, передбаченої статтями 483, 485 Митного кодексу України¹. Задля недопущення подання до митного оформлення навали відверто недостовірних документів, доцільно обмежити звільнення від адміністративної відповідальності лише за статтею 485 МКУ в частині недотримання строків та умов (вимог) митних режимів тимчасового ввезення або транзиту.

Крім того, формулювання «здійснення митного оформлення транспортного засобу» не встановлює зобов'язання щодо його оформлення у вільний обіг та створює правову невизначеність щодо можливості застосування відповідного митного режиму, адже митне оформлення товарів та транспортних засобів здійснюється при їх поміщенні у всі митні режими.

При цьому, положеннями вказаного законопроекту не врегульовано питання щодо громадян, які вже притягнуті до відповідальності за вказані правопорушення.

Положення законопроекту за **реєстр. № 2632** втратили актуальність у зв'язку із зазначеними строками.

При цьому, пункт 9², дію якого пропонується відновити, передбачав здійснення митних формальностей відповідно до тимчасового порядку, затвердженого Кабінетом Міністрів України, який втратив чинність 01.01.2020 (постанова Кабінету Міністрів України від 12.12.2018 № 1077). В той же час цим законопроектом не передбачено будь-яких доручень Кабінету Міністрів України щодо розроблення підзаконних нормативно-правових актів, які б встановлювали порядок здійснення митних формальностей щодо відповідних транспортних засобів, що створює колізію у законодавстві.

Крім того, є необґрунтованим звільнення від адміністративної відповідальності осіб, про яке йдеться у розділі II «Прикінцеві та перехідні положення» законопроекту:

по-перше, законопроектом передбачено звільнення осіб від адміністративної відповідальності без будь-яких зворотних обов'язків з їх сторони (зокрема, щодо здійснення митного оформлення транспортного засобу для вільного обігу), що не сприятиме досягненню мети законопроекту та оформленню в імпорт вказаних транспортних засобів, адже по суті нормами законопроекту передбачено звільнення

¹ Статтею 483 Кодексу передбачено відповідальність за переміщення або дії, спрямовані на переміщення товарів через митний кордон України з приховуванням від митного контролю, яке може вчинятися у тому числі шляхом поданням митному органу як підстави для переміщення товарів підроблених документів чи документів, одержаних незаконним шляхом, або таких, що містять неправдиві відомості, тощо;

Стаття 485 МКУ передбачає адміністративну відповідальність за заявлення в митній декларації з метою неправомірного звільнення від сплати митних платежів чи зменшення їх розміру неправдивих відомостей щодо істотних умов зовнішньоекономічного договору (контракту), ваги (з урахуванням допустимих втрат за належних умов зберігання і транспортування) або кількості, країни походження, відправника та/або одержувача товару, неправдивих відомостей, необхідних для визначення коду товару згідно з УКТ ЗЕД та його митної вартості, та/або надання з цією ж метою митному органу документів, що містять такі відомості, або несплата митних платежів у строк, встановлений законом, або інші протиправні дії, спрямовані на ухилення від сплати митних платежів, а так само використання товарів, стосовно яких надано пільги щодо сплати митних платежів, в інших цілях, ніж ті, у зв'язку з якими було надано такі пільги.

від відповідальності, у тому числі, осіб, які взагалі не мають наміру здійснювати митне оформлення транспортних засобів для вільного обігу;

по-друге, положення цього пункту суперечать абзацу другому пункту 9³ (дію якого планується відновити), яким також передбачалося звільнення осіб, відповідальних за дотримання строків та умов (вимог) митних режимів тимчасового ввезення або транзиту, від адміністративної відповідальності, передбаченої статтями 470, 481 та 485 Кодексу, за порушення митних правил стосовно транспортного засобу, щодо якого не дотримані строки та умови (вимоги) митних режимів тимчасового ввезення або транзиту за умови здійснення їх митного оформлення.

При цьому, положеннями вказаного законопроекту не врегульовано питання щодо громадян, які вже притягнуті до відповідальності за вказані правопорушення.

Законопроектом за **реєстр. № 3539** передбачається тимчасово, протягом 180 календарних днів з дня набрання чинності цим Законом, не застосовувати відповідальність, передбачену частиною шостою статті 470 та частиною шостою статті 481 Митного кодексу України.

При цьому, норми цього законопроекту поширюються як на транспортні засоби особистого користування, так і комерційного призначення, правовий статус і умови розміщення яких в митні режими тимчасового ввезення та транзиту відмінні.

Так, виходячи з положень пункту 59 статті 4 Митного кодексу України транспортні засоби комерційного призначення - це будь-яке судно, судно на повітряній подушці, повітряне судно, автотранспортний засіб чи рухомий склад залізниці, що використовуються в міжнародних перевезеннях для платного транспортування осіб або для платного чи безоплатного промислового чи комерційного транспортування товарів.

Згідно з частинами першою та третьою статті 189 Митного кодексу України, транспортні засоби комерційного призначення, що використовуються для переміщення товарів та/або пасажирів через митний кордон України, можуть тимчасово ввозитися на митну територію України без справляння митних платежів та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Тимчасове ввезення транспортних засобів комерційного призначення на митну територію України допускається за умови, що такі транспортні засоби не використовуватимуться для внутрішніх перевезень на митній території України.

При цьому, згідно з Митним кодексом України суб'єктами відповідальності є як фізичні особи, так і посадові особи підприємств.

Таким чином, незастосування відповідальності, передбаченої частинами шостими статті 470 та 481 Митного кодексу України, за перевищення строків доставки транспортних засобів комерційного призначення, а так само їх втрату або розукомплектування, може сприяти зловживанням з боку підприємств - суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та безкарності у разі втрати таких транспортних засобів разом з товарами, які ними переміщуються, та призвести до значних втрат Державного бюджету.

Крім того, вказаний законопроект звільняє осіб від адміністративної відповідальності без будь-яких зворотних обов'язків з їх сторони (обов'язку

здійснити митне оформлення транспортних засобів особистого користування для вільного обігу). Таким чином, норми вказаного законопроекту не відповідають його меті та завданням, в тому числі не вирішують проблеми комплексного врегулювання питання доступності для українців вживаного транспорту.

Положеннями вказаного законопроекту також не врегульовано питання щодо громадян, які вже притягнуті до відповідальності за вказані правопорушення.

Щодо змін, запропонованих у законопроекті за реєстр. № 3706.

Стаття 485 Митного кодексу України передбачає адміністративну відповідальність за заявлення в митній декларації з метою неправомірного звільнення від сплати митних платежів чи зменшення їх розміру неправдивих відомостей щодо істотних умов зовнішньоекономічного договору (контракту), ваги (з урахуванням допустимих втрат за належних умов зберігання і транспортування) або кількості, країни походження, відправника та/або одержувача товару, неправдивих відомостей, необхідних для визначення коду товару згідно з УКТ ЗЕД та його митної вартості, та/або надання з цією ж метою митному органу документів, що містять такі відомості, або несплата митних платежів у строк, встановлений законом, або інші протиправні дії, спрямовані на ухилення від сплати митних платежів, а так само використання товарів, стосовно яких надано пільги щодо сплати митних платежів, в інших цілях, ніж ті, у зв'язку з якими було надано такі пільги.

У зв'язку з чим, задля недопущення зловживань та подання до митного оформлення неправдивих відомостей, в т.ч. подрібних документів, доцільно обмежити звільнення від адміністративної відповідальності за статтею 485 Митного кодексу України лише в частині недотримання строків та умов (вимог) митних режимів тимчасового ввезення або транзиту.

При цьому, незважаючи, що його дія поширюється на транспортні засоби, що були ввезені на митну територію України до 1 травня 2020 року і перебувають у митних режимах тимчасового ввезення або транзиту, положеннями законопроекту не врегульовано питання щодо громадян, які вже притягнуті до відповідальності за відповідні правопорушення.

Також слід зауважити про те, що законопроект за реєстр. № 3706 є системно пов'язаний із проектом Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо упорядкування структури акцизного податку (реєстр. № 3704) та альтернативним до нього проектом Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо упорядкування структури акцизного податку (реєстр. № 3704-1), а отже будь-які юридично значущі дії, пов'язані з реалізацією вказаного законопроекту можуть вчинятися лише у випадку набрання чинності одним із вказаних законопроектів (реєстр. №№ 3704, 3704-1).

В той же час, при розгляді законопроектів за реєстр. №№ 3704, 3704-1, народні депутати – члени Комітету підтримали необхідність доопрацювання положень цих законопроектів та розробки доопрацьованого законопроекту за реєстр. № 3704-д, з урахуванням вимог частини другої статті 110 Регламенту Верховної Ради України, з рекомендацією прийняти його за основу.

Кабінет Міністрів України у своєму експертному висновку **не підтримав** законопроекти за реєстр. № 3706 та реєстр. №3539, а Міністерство фінансів України (за дорученням Кабінету Міністрів України) не підтримало законопроекти за реєстр. № 2345, 2632, зважаючи на такі узагальнені аргументи:

у відповідності до положень Закону України від 08.11.2018 № 2612-VIII «Про внесення змін до Митного кодексу України та інших законодавчих актів України щодо ввезення транспортних засобів на митну територію України», упродовж 2020 року, з моменту, коли почали діяти штрафні санкції за порушення строків переміщення транспортних засобів особистого користування та транспортних засобів комерційного користування в митному режимі тимчасового ввезення та транзиту (з 01.01.2020), значна кількість осіб вже була притягнена до адміністративної відповідальності за порушення строків переміщення транспортних засобів особистого користування та транспортних засобів комерційного користування в митному режимі тимчасового ввезення та транзиту (зокрема, у відповідності до частин шостої статті 470 та статті 481 Митного кодексу України). Так, за даними Держмитслужби, у січні-травні 2020 року судами розглянуто: **469 справ** про порушення митних правил, заведених за ознаками частини шостої статті 470 Митного кодексу України, з яких у 450 прийнято рішення про притягнення правопорушників до адміністративної відповідальності у вигляді накладення штрафів на загальну суму понад 10,2 млн.грн. та конфіскації на суму 705 тис.грн.; **957 справ**, заведених на підставі частини шостої статті 481 Митного кодексу України, з яких у 945 прийнято рішення про притягнення правопорушників до адміністративної відповідальності у вигляді накладення штрафів на загальну суму понад 36,5 млн.грн. та конфіскації на суму 547 тис.грн.;

попередні відтермінування щодо застосування штрафних санкцій не сприяли збільшенню випадків декларування громадянами автомобілів на іноземній реєстрації у вільний обіг, а запровадження запропонованих змін може призвести до збільшення кількості транспортних засобів, які перебуватимуть в Україні і використовуватимуться з порушенням митного законодавства, що в свою чергу, може призвести до зменшення доходів бюджету;

чергове відтермінування строків притягнення до адміністративної відповідальності осіб, які порушують строки переміщення транспортних засобів особистого користування в митному режимі тимчасового ввезення та транзиту, створює передумови для скоєння правопорушень і надалі, що матиме негативний вплив на надходження митних платежів під час ввезення автомобілів.

Також, в ході засідання Комітету, представники Міністерства фінансів України не підтримали позицію щодо прийняття будь-якого із законопроектів за основу, оскільки прямі втрати Держбюджету у разі реалізації їх норм складуть: реєстр. № 3704 – близько 8 млрд.грн., реєстр. № 3704-1 – 6,7 млрд.грн.

Також була озвучена оперативна статистика Держмитслужби. Протягом 2017-2020 років на митну територію України було ввезено в митних режимах транзиту, тимчасового ввезення та своєчасно не вивезено з митної території України: 95 тис. автомобілів у 2017 році; 106 тис. авт. у 2018 році, 23,8 тис.авт. у 2019 році, 2,6 тис. авт.

у 2020 році. 420 таких автомобілів знаходиться в митній базі ще з 2011 року. Є підстави для сумнівів, що такі автомобілі взагалі ще існують, а не розібрані на деталі.

Однією з головних проблем щодо неможливості вивезення автомобілів, або їх митного оформлення в митний режим імпорту, є відсутність документів для здійснення відповідних митних процедур. Одночасно, слід зауважити, що громадяни і на поточний час продовжують ввозити такі транспортні засоби, порушуючи вимоги Митного кодексу України щодо своєчасного вивезення з митної території України.

Головне науково-експертне Управління Апарату Верховної Ради України у своїх експертних висновках, наданих до законопроектів, зазначило:

за реєстр. № 3706: не вбачає правових перешкод для прийняття внесеного законопроекту.

Разом із тим вважає, що Законом № 2612-VIII (який набрав чинності 25.11.2018), була надана достатня можливість для здійснення митного оформлення і випуску у вільний обіг транспортних засобів на іноземній реєстрації, що класифікуються за кодом товарної позиції 8703 згідно з УКТЗЕД, без притягнення до відповідальності осіб, винних у порушенні встановлених строків вчинення митних процедур. Наведені норми, після неодноразового продовження строку їх дії, втратили чинність 31.12.2019.

Відновлення пільгового ввезення транспортних засобів на митну територію України та відтермінування стягнення штрафних санкцій за порушення митних правил стосовно транспортних засобів, щодо яких не дотримані строки та умови (вимоги) митних режимів тимчасового ввезення або транзиту, уповільнює наближення України до екологічних європейських стандартів у сфері автомобільного транспорту, виконання завдань співробітництва в межах Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, зокрема, відповідно до статті 368 глави сьомої «Транспорт» її розділу V «Економічне і галузеве співробітництво», де зазначається, що співробітництво між Сторонами має на меті сприяння *реструктуризації та оновленню транспортного сектору України і поступовій гармонізації діючих стандартів та політики з існуючими в ЄС.*

за реєстр. № 3539 - не підтримує прийняття вказаного проекту та надало до нього ряд зауважень змістовного та техніко-юридичного характеру.

за реєстр. № 2632 – висловило ряд зауважень, зокрема зазначивши, що є некоректним пропонований спосіб вирішення порушеного у проекті питання, зважаючи на те, що п.п. 9², 9³ розділу XXI МКУ втратили чинність 31.12.2019 (п. 94 розділу XXI Митного кодексу України), а їх приписи за строком дії прив'язані до терміну набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо ввезення транспортних засобів на митну територію України» від 12.09.2019 № 73-IX та затвердженого на виконання положень п.п. 9², 9³ розділу XXI Митного кодексу України постановою Кабінету Міністрів України від 12.12.2018 № 1077 тимчасового порядку виконання митних формальностей під час здійснення митного оформлення

транспортних засобів для їх вільного обігу на митній території України, який втратив чинність 1 січня 2020 року.

за реєстр. № 2345 – висловило ряд зауважень, у т.ч. вказало на ряд недоліків техніко-юридичного характеру, та зокрема відзначивши про те, що неодноразове відтермінування притягнення до відповідальності осіб, винних у порушенні встановлених строків вчинення митних процедур, як свідчить практика, не дало бажаного результату, що, відповідним чином, ставить під сумнів і доцільність продовження відповідного заходу на черговий строк. Водночас, у супровідних до проекту документах, як і у попередні періоди законодавчого вирішення порушеного у проекті питання, не наводиться детального аналізу причин невиконання певними категоріями громадян відповідних вимог законодавства, що переконливо аргументувало б доцільність прийняття пропозицій проекту.

На думку Головного науково-експертного управління, прийняття подібних рішень, з метою забезпечення належної ефективності відповідного законодавчого регулювання, має базуватись на ґрунтовному аналізі чинників незадовільного виконання попередніх рішень. У даному випадку йдеться про структурування контингенту суб'єктів за мотиваційною поведінкою, що дало б змогу встановити, з об'єктивних (наприклад, відсутність часу чи коштів) чи суб'єктивних (наприклад, свідоме ігнорування) причин відповідні дії не були здійснені. Відсутність такої інформації, а також повних відомостей про частку осіб, які з тих чи інших причин не виконали приписів чинного законодавства, створює ризик повторення ситуації і в майбутньому, оскільки неможливо спрогнозувати зміну мотиваційної поведінки відповідних суб'єктів у черговому пропонованому пролонгованому періоді пільгового режиму розмитнення автомобілів та, зрештою, встановити, чи буде такий період достатнім для вирішення існуючої проблеми у повному обсязі (у пояснювальній записці до проекту, до речі, не наведено чітких обґрунтувань пропонованих розмірів відповідних строків). Також було звернуто увагу на таке:

на відміну від раніше діючих положень п.п. 9², 9³ розділу XXI Митного кодексу України, які стосувались лише легкового автотранспорту (код 8703 за УКТ ЗЕД), проектом передбачається пільговий період для митного оформлення автотранспорту, призначеного для *перевезення 10 і більше осіб* (код УКТ ЗЕД 8702) та *вантажного* автотранспорту (код 8704 за УКТ ЗЕД). Враховуючи, що ці транспортні засоби у переважній більшості випадків використовуються у комерційних цілях, а проект спрямований на розмитнення транспортних засобів особистого використання, вказана норма потребує додаткової аргументації;

на відміну від раніше діючих актів, проект передбачає звільнення від адміністративної відповідальності, передбаченої статті 483 Митного кодексу України, а саме: переміщення або дії, спрямовані на переміщення товарів через митний кордон України з приховуванням від митного контролю, тобто з використанням спеціально виготовлених сховищ (тайників) та інших засобів або способів, що утруднюють виявлення таких товарів, або шляхом надання одним товарам вигляду інших, або з поданням митному органу як підстави для переміщення товарів підроблених документів чи документів, одержаних незаконним шляхом, або таких, що містять неправдиві відомості щодо найменування товарів, їх ваги (з урахуванням допустимих втрат за належних умов

зберігання і транспортування) або кількості, країни походження, відправника та/або одержувача, кількості вантажних місць, їх маркування та номерів, неправдиві відомості, необхідні для визначення коду товару згідно з УКТ ЗЕД та його митної вартості. Доцільність звільнення від адміністративної відповідальності за таке правопорушення не впливає із мети проекту.

Всеукраїнська Асоціація автомобільних імпортерів і дилерів, Федерація автопрому України пропонують відхилити законопроекти, звернувши увагу, зокрема, на те, що зміни, які були введені Законом України №2612-VIII з метою спрощення митного оформлення вищевказаних транспортних засобів, так і не вирішили питання 750 тис. автомобілів на іноземній реєстрації, які станом на 01.05.2020 р. ввезені на митну територію України і значна частина з них (орієнтовно 500 тис. автомобілів) до цього часу знаходяться на території України із недотриманням строків та умов митних режимів тимчасового ввезення або транзиту. Окрім того, така законодавча ініціатива не буде стимулювати розвиток внутрішнього ринку нових легкових автомобілів та легальний бізнес.

Асоціація автовиробників України «Укравтопром» приводить ряд аргументів проти вищевказаних законодавчих ініціатив та зазначає, що спрощення оподаткування транспортних засобів, що були у користуванні, призведе до остаточного витіснення з внутрішнього автомобільного ринку нових колісних транспортних засобів та сприятиме криміногенній і екологічній ситуації як на автошляхах, так і в суспільному житті в цілому. Наслідками запропонованих «новацій» стане зменшення дохідної частини Держбюджету, значне погіршення екологічної ситуації, пов'язане з низьким технічним та екологічним рівнем автотранспортних засобів, що були в користуванні, збільшенню аварійності на дорогах. Зупинення власного виробництва загрожує втратою десятків робочих місць в машинобудівній та пов'язаних з нею галузях виробництва.

Слід також зазначити, що жоден із вказаних законопроектів не вирішує питання щодо випадків притягнення митними органами або судами до адміністративної відповідальності (у відповідності до статей Митного кодексу, зазначених у цих законопроектах) за час дії вказаних норм (наприклад, у тих випадках, коли рішення суду вже виконано, а транспортний засіб вже конфіскований). Застосування зворотної дії в часі норм законопроектів, що розглядаються, може призвести до додаткових витрат з Державного бюджету України.

За наслідками обговорення законопроектів, з огляду на те, що положення вищевказаних законопроектів є альтернативними за своєю сутністю, оскільки регулюють однакове коло питань і повторюють за суттю положення щодо регулювання одних і тих же суспільних відносин, приймаючи до уваги актуальність запропонованих до законодавчого врегулювання питань, відповідно до частини 3 статті 110 Регламенту Верховною Радою України, народні депутати – члени Комітету прийняли рішення підготувати у Комітеті Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики відповідні законодавчі зміни на базі

zareestrovanih zakonoproektiv, pogodivshi taki zakonodavchi initsiativi z Ministerstvom finansiv Ukraini, Kabinetom Ministriv Ukraini.

Vrahovuyuchi vikladene, **Komitet viriv:**

1. Priymayuchi do uvaigi aktualnist' zakonoproektiv za reestr. № 3706, 2345, 2632, 3539, 3704, 3704-1, 3093, 2342, vidpovidno do chastini tret'yoї statti 110 Reglamentu Verhovnoї Radi Ukraini, pidgotuvati dooprac'ovaniy zakonoproekt, dlya chogo stvoriti robochu grupu u skladі narodnih deputativ – chleniv Komitetu, narodnih deputativ – chleniv inshih Komitetiv Verhovnoї Radi Ukraini, predstavnikov Ministerstva finansiv Ukraini, Kabinetu Ministriv Ukraini.

2. Golovoyu Robochoyi grupi priznachiti zastupnika Golovi Komitetu Koval'chuka O.V.

Голова Комітету

Д.О. ГЕТМАНЦЕВ

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ГЕТМАНЦЕВ ДАНИЛО ОЛЕКСАНДРОВИЧ

Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA1040000006743D0087F6A301

Дійсний до: 17.07.2021 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 04-32/03-2020/207255 від 10.11.2020

257565